

4.14 Dějepisný seminář

▪ Charakteristika vyučovacího předmětu

Východiskem pro předmět dějepisný seminář je dle Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia vzdělávací oblast Člověk a společnost, respektive předmět dějepis. Prostřednictvím dějepisné výuky je předložen základní rámec vývoje lidské společnosti v minulosti. Dějepis je proto nosným předmětem pro utváření historického vědomí, udržování kontinuity hodnot evropské civilizace a pro všeobecnou společenskou a politickou orientaci žáka v občanské společnosti. Ve 3. a 4. ročníku (respektive septimě a oktávě) je dějepisná výuka doplněna volitelným seminářem.

Výuka v semináři slouží k prohloubení získaných znalostí, k osvojení si nových praktických dovedností a k samostatné práci. Důležitou součástí tohoto předmětu ve 3. ročníku je tvorba seminární práce podle zásad psaní odborného textu. Důraz je kladen na rozšíření a doplnění výuky dějepisu s ohledem na přípravu žáků k případnému studiu historie a příbuzných oborů, dále pak na dějiny regionu a města, ve kterém žáci navštěvují školu. Dějepisný seminář je ve 4. ročníku určen především pro přípravu žáků na maturitní zkoušku z dějepisu.

Časové a organizační vymezení předmětu

Dějepisný seminář je určen pro žáky 3. a 4. ročníku (vždy dvě vyučovací hodiny za týden). Vyučování probíhá zpravidla v kmenových třídách. To ovšem díky jejich vybavenosti dataprojektory a audiotechnikou nebrání tomu, aby byly využity výukové prezentace a audiovizuální materiály dostupné na internetu či na CD a DVD. Součástí výuky je práce s mapami a rozličnými texty. Výuka je doplněna exkurzemi.

▪ Klíčové kompetence

Rozvíjené klíčové kompetence jsou v souladu s kompetencemi získávanými ve vyučovacím předmětu dějepis. Níže jsou uvedeny specifické klíčové kompetence získané v předmětu dějepisný seminář.

1. Kompetence k učení:

- Žák má kladný vztah k poznávání dějin a uvědomuje si potřebu společenskovědních disciplín pro svůj osobní rozvoj;
- porozumí informacím obsaženým v odborné literatuře (studii či monografii) a umí o nich referovat;
- ovládá schopnost vytvořit odborné texty, čehož využívá pro svůj osobní rozvoj a v dalším studiu.

2. Kompetence komunikativní:

- Žák umí napsat odborný text a referovat o poznatcích získaných z relevantních zdrojů, a to vhodnou formou a s odpovídající znalostí odborné terminologie.

3. Kompetence sociální a personální:

- Žák zná zásady autorské etiky.

4. Kompetence digitální:

- Žák používá dostupné digitální technologie, umí najít spolehlivé informace s využitím digitálních technologií.

	Předmět: Ročník:	DĚJEPISNÝ SEMINÁŘ SEPTIMA / 3. ROČNÍK				
	TÉMA:	ŠKOLNÍ VÝSTUP – Žák:	UČIVO:	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY:	FORMY A METODY VÝUKY:	EVALUAČNÍ NÁSTROJ:
1.	HISTORIOGRAFIE, HEURISTIKA A POMOCNÉ VĚDY HISTORICKÉ	• <i>Chápe, že vědecké bádání historiků přináší současný stav poznání, který je (stejně jako v jiných oborech) neuzavřený a proměnlivý.</i> • <i>Uvědomuje si pomíjivost, selektivnost a konstruktivnost lidské paměti a významu písemně zaznamenaných skutečností.</i> • <i>Je seznámen se základními postupy práce historiků.</i> • <i>Zná rozdíl mezi sekundární literaturou a primárními prameny.</i> • <i>Rozlišuje mezi jednotlivými typy pramenů a ví, kde jsou uloženy.</i> • <i>Umí vytvořit odborný text obsahující poznámkový aparát a seznam zdrojů.</i> • <i>Zná etiku autorské práce.</i> • <i>Uvědomuje si potřebu kritického přístupu k různým zdrojům informací o minulosti.</i> • <i>Ví, že pomocné vědy historické jsou nevyhnutelným předpokladem pro seriózní historickou práci.</i> • <i>Zná předmět zkoumání paleografie, chronologie, genealogie, historické metrologie, sfragistiky, heraldiky, epigrafiky a numismatiky.</i> • <i>Uvědomuje si vývoj písemného systému v našem kulturním okruhu a zná některá starší písma.</i> • <i>Zná okolnosti, které vedly lidi v minulosti k měření času, délek, hmotností a odvozených mír.</i> • <i>Zná pravidla sestavování rodokmenů a je schopen dohledat prostřednictvím internetových aplikací genealogické informace o svých předcích.</i>	▪ Práce historika ▪ Prameny a literatura ▪ Psaní odborného textu ▪ Pomocné vědy historické	Dějepis Český jazyk a komunikace Základy společenských věd	Výklad (V) Diskuse (D) Demonstrace trojrozměrných pomůcek (DTP) Práce s textem a mapou (PTM) Video (Vi)	Písemná práce (PP) Referát (R)
2.	SEMINÁRNÍ PRÁCE	• <i>Vytvoří seminární práci na zvolené téma, která odpovídá zásadám psaní odborného textu (součástí je poznámkový aparát a seznam zdrojů), a představí ji spolužákům.</i>	• Psaní odborného textu (obsahové, jazykové a formální hledisko)	Dějepis Česká a světová literatura Základy společenských věd Informatika	V D DTP PTM	PP R
3.	REGIONÁLNÍ DĚJINY	• <i>Ví, co je předmětem výzkumu regionálních dějin.</i> • <i>Uvědomuje si význam poznávání regionálních dějin.</i> • <i>Předloží základní informace o životě etnických a národnostních menšin v regionu.</i> • <i>Uceleně pojedná o dějinách Bučovic od středověku do konce 20. století.</i>	• Regionální dějiny ▪ Menšiny v regionu ▪ Dějiny Bučovic od středověku do konce 20. století ▪ Stavební památky Bučovic a blízkého okolí	Dějepis Výtvarná výchova Základy společenských věd Zeměpis	V D DTP PTM Vi	PP

		<i>Zná významné stavební památky Bučovic a blízkého okolí.</i>				

	Předmět: Ročník:	DĚJEPISNÝ SEMINÁŘ OKTÁVA / 4. ROČNÍK				
	TÉMA:	ŠKOLNÍ VÝSTUP – ŽÁK:	UČIVO:	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY:	FORMY A METODY VÝUKY:	EVALUAČNÍ NÁSTROJ:
1.	PRAVĚK A STAROVĚK	<i>V logickém sledu předloží charakteristiky (včetně znalosti zásadních procesů a událostí) jednotlivých období a tematických okruhů.</i>	Pravěk Staroorientální říše Antické Řecko Antický Řím	Dějepis	V D PTM	PP
2.	STŘEDOVĚK	<i>V logickém sledu předloží charakteristiky (včetně znalosti zásadních procesů a událostí) jednotlivých období a tematických okruhů.</i>	Utváření významných říší v raném středověku, kultura a vzdělanost tohoto období Slovanské státní útvary na našem území do konce 11. století Společnost vrcholného středověku České království za vlády Přemyslovců a Lucemburků Italská renesance, husitské hnutí v českých zemích	Dějepis	V D PTM	PP
3.	RANÝ NOVOVĚK	<i>V logickém sledu předloží charakteristiky (včetně znalosti zásadních procesů a událostí) jednotlivých období a tematických okruhů.</i>	Obecná charakteristika raného novověku, baroko České země od konce husitských válek do konce třicetileté války Anglie a Spojené království v raném novověku, osvícenství, vznik Spojených států amerických Střední a východní Evropa v době osvětského absolutismu, klasicismus	Dějepis	V D PTM	PP
4.	MODERNÍ DĚJINY	<i>V logickém sledu předloží charakteristiky (včetně znalosti zásadních procesů a událostí) jednotlivých období a tematických okruhů.</i>	Francouzská revoluce a napoleonské války Modernizace (industrializace, urbanizace), společnost a umění první poloviny 19. století Moderní politické směry, revoluce 1848/1849 v Evropě, sjednocení Itálie a Německa	Dějepis	V D PTM	PP

			Velká Británie, Francie a zámořský svět ve druhé polovině 19. století, „belle époque“ Politické, sociální, hospodářské a kulturní dějiny habsburské monarchie (1848 až 1914) ▪ První světová válka, česká politika během ní a vznik Československa ▪ Rusko a Sovětský svaz od konce 19. století do třicátých let 20. století ▪ Versailleský mírový systém, vzestup nedemokratických režimů v meziválečném období a světová hospodářská krize ▪ Politické, sociální a hospodářské dějiny první a druhé ČSR ▪ Bojové operace a diplomatická jednání za druhé světové války, holocaust ▪ Život v protektorátu Čechy a Morava, zahraniční odboj, osvobození území ČSR			
5.	SOUDOBÉ DĚJINY	• <i>V logickém sledu předloží charakteristiky (včetně znalosti zásadních procesů a událostí) jednotlivých období a tematických okruhů.</i>	▪ Poválečný svět, studená válka a ozbrojené konflikty 50. let 20. století ▪ Třetí ČSR, komunistický převrat a 50. léta 20. století v ČSR ▪ ČSSR v 60. letech a za normalizace ▪ Politický a společenský vývoj ve světě od 60. let 20. století do počátku 21. století ▪ Sametová revoluce, společenská transformace, vznik České republiky a české dějiny do počátku 21. století	Dějepis	V D PTM	ÚZ